

A. E. D. D.

22.
44.

**CENSURA
MEDICAMENTORUM
SIMPLICIUM
VEGETABILIVM,**

QUAM,

CONSENTIENTE EXPERIENT. FACULT. MED.
IN ALMO UPSAL, LYCÆO.

SUB PRÆSIDIO

VIRI NOBILISSIMI ATQUE EXPERIENTISSIMI

**DN. DOCT. CAROLI
LINNÆI,**

S:Æ R:Æ MAJ:Æ ARCHIATRI MED. ET BOTAN. PROF.
REG. ET ORD. ACAD. IMPERIAL. MONSPEL, STOCKH.
BEROL. TOL. ET UPSAL, SOCH.

NEC NON

EQUITIS AURATI DE STELLA POLARI,

CANDIDO BONORUM EXAMINI PLACIDE SUBMITTIT

GUSTAVUS JAC. CARLBOHM,
HOLMENSIS.

IN AUDIT. CAR. MAJ. D. ~~XII~~ DEC. MDCCLIII.
H. A. M. S.

HOLMIÆ, EXC. PETRI GEORGII NYSTRÖM,

DO
27

VIRO

Maxime Reverendo atque Celeberrimo,

DN. MAG. JOHANNI
GUSTAVO
HALLMAN,

S. S. Theologiæ DOCTORI, Templi St. HEDV.
ELEONORÆ ANTISTITI Dignissimo,

Nec non

Consistorii Urbici Stockh. ADSESSORI Gravissimo.

PATRONO MAXIMO.

Has Studiorum meorum primitias,
ob innumera, in se cumulata
favoris & patrociniæ documenta, in
perpetuæ observantiæ tesseram, cum
omnigenæ prosperitatis devotissima ad-
precazione, consecratas esse voluit

Maxime Reverendi

NOMINIS TUI,

Cultor humillimus,

GUSTAVUS JACOBUS CARLBOHM.

ÅLDERMANNEN

H E R R

ARVID CARLBOHM.

Min k araste Fader.

H ar lämnas f rstlingen af den blomman, som under en  m Faders v rdsn d njutit sin rätta ans, förutan hvilken hon l ngesedan bleknadt och visnadt. Jag menar desfa få bladen, som i sig sjelfve äro en liten vinning för mycken utgift. När jag efterl nnar, huru mycken möda min K. Far haft ospard ifrån barndoms- hren til min förkofran, få måste jag rodna, då jag deraf b rgar en få ringa k rfa; Men ehuru enfaldige desfa blader äro, få beder jag dock, at min K. Far täcktes, af vanlig kärlek, tillåta dem blifva et offer åt Eder. V rda mig ännu en tid, jag lofvar, at de visdoms blomster jag bryter på SAL   ngder skola af sig sprida en lukt, som vederqvecker en  m Fader i desfa fena ålderdom. Himmelen l te mig allenast den lyckan vederfaras, at jag, med en af ålder darrande hand, f r skr lva hvad hjertat t ncker.

Min k araste Faders:

Lydigste Son

GUSTAF JACOB CARLBOHM.

Det umgänge jag haft med Eder ifrån de yngre åhren, då vi lefde under en Ledare, var grunden, hvarpå vi bygdt en oryggelig vänskap; Sedan gingo vi i flere åhr tilhopa vid Apollos fäte, at dricka Wisdoms mjölken; Jag fant Eder önskan vara at bereda Er väg til spetsen af Parnassen, då jag åstundade at fara ned i bärgens mörka och förskräckeliga rymder. Vid så olika tankar skildes vi åt. Nu märker jag min Bror, at Ni söker fullborda Ert syftemål, i det Ni medelar oss första frugten af Eder flit. Tack för Edert vackra arbete: far fort i så berömmeliga Idrötter, få lären J snart finna *Hatten* och *Åbran*.

*Önskas af min Brors
trogna Vän*

CARL ISRAEL HALLMAN,

D. D.

PROLOGUS.

Eo tempore vivimus, quo, Parsilla Machaoniæ artis, MATERIA MEDICA dicta, accuratissimam in Europa censuram subire ceperit: Galli enim, Germani, Britanni, Hispani aliique nova composuerunt *Dispensatoria*, e quibus magna pars veterum Medicamentorum explosa est, parum licet vel nihil substitutum fuerit. Atqui hoc tempore gaudeamus, Nobilissimum Dominum Archiatrum BÆCK, a S. R. Majestate, Præsidentem Collegii Regii Medici constitutum esse, cum ille ipse, non minus in his quam in ceteris Medicinæ partibus, eximiam prorsus

A

fus

sus sibi comparaverit eruditionis laudem, Hic Reg. Collegium Medicum vix prius ingressus est, quam flagrantem suum ostendit zelum, in alma nostra patria incrementa Medicinæ promovendi. Postquam igitur, hac de re cum Regio Collegio Medico, consultasset, omnium primo id ipsi curæ cordique fuit, ut Materia nostra Medica emendaretur, quo sic hæc nostra non minus casta tersaque existeret, quam exterorum aliqua. Et, ut hoc eo felicius succederet, litteræ, a R. Collegio Medico, ad omnes Facultates, ad Provinciarum Medicos & Pharmacopolas nostrates omnes, missæ sunt, rogantes, ut, intra currentis anni finem, observationes suas, circa Materiæ inutitium exclusionem utiliumque præscriptionem, transmitterent. Atque hoc in causa est, quod, Nobilissimus Dominus PRÆSES, mihi Specimen aliquod edituro, hanc, non aliam injunxit materiam, in qua ingenii mei vires, quas sentio quam sint exiguæ, periclitarer. Cum vero, in singula Naturæ Regna, e quibus Materia Medica assumitur, nec vires, nec ea, qua circumscriptus sum, temporis angustia, exspatiari permittant; *regnum tantum vegetabile*, ut plerorumque Medicamentorum prodromum, ac mihi melius notum, perlustrare constitui; idque ita, ut non solum eas, quæ in Pharmacopoliis inutiles & otiosæ refer-

fervantur Plantæ, atro carbone notem, verum etiam, ut simul exponam, quænam his utiliores substitui possint. Qua vero dextertate hoc meo perfunctus fuerim officio, penes Te esto judicium L. B. cujus favori benignæque censuræ, me pariter ac fœtum meum, etiam atque etiam commendatum volo.

CAPUT PRIUS.

§. 1.

Si varias illas consideremus infirmitates, quibus corpus humanum sæpissime laborat, statim apparet, Medicinam non solum maxime utilem, verum etiam plane necessariam esse scientiam, hujus enim beneficio corpus nostrum in statu Sanitatis conservatur, hujus beneficio contra morbos munitur, hujus denique beneficio restituitur valetudini, dum morbis laborat, atque sic hujus ope conservatur, quod a natura nobis carissimum & pretiosissimum est datum. Hac igitur arte quid dignius? quid utilius? quid magis necessarium cogitari potest.

§. 2.

Sed ut nihil simul inventum atque perfectum est, ita nec Almæ nostræ Medicinæ ad debitæ perfectionis fastigium ascendere licuit; Sed a primordiis sat exiguis magis magisque incre-

menta cepit. Non itaque negamus, veteres æque ac recentiores, variis calamitatibus pressos, egregia multa suaque non defraudanda laude invenisse Medicamenta. Hæc tamen, Seculis barbaris, qua magnam partem, oblivionis caligine sepulta fuerunt, idque eam imprimis ob causam, quod vetustioris ævi Mystragogi artem nondum didicissent, Res Naturales adeo distincte & complete definiendi, ut inter se probe distingui possent, unde postea factum, ut non confundenda confunderentur. Accedit, quod Medicina veterum, cognitione imprimis Empirica fundata erat, quam quidem, rationem artem medendi stabiliendi, nos non rejicimus; Sed eandem potius tanta, quanta subtilem unquam theoriam dignam judicamus laude. Quidquid tamen sit hac ratione, evitari non potuit, quin, partim ob malam morborum delineationem & classificationem, partim ob fidem auctoribus non satis habendam, partim etiam ob naturam ægroti Medicamento imputatam, interdum irrepsent fallaciæ.

§. 3.

Tenebris demum pulsus Scientiarum, ille tandem illucescere cepit dies, quo Auctores, *Medicamentorum Simplicium* Historiam e Scriptis veterum colligerent, simulque ostenderent, quænam Plantæ, sub hoc vel illo nomi-

nomine, a veteribus indicarentur; At magna difficultas, non tam facile superanda, hic sese obtulit, partim inde, quod Plantæ, uti antea dictum, nec rite definitæ, nec in formam redactæ essent Systematicam, partim quoque inde, quod Græcorum plantæ auctoribus ad manus non essent, hinc facilis est conclusio, quam incertæ tunc temporis fuerint plantarum determinationes, dum inter Auctores ipsos infinitæ de hac re intercesserunt controversiæ. Varias deinde Plantas, ob insignem quendam usum Medicum in Pharmacopolia introduxerunt Recentiores Medici, quarum utilitatem Theoria non solum, sed & Experientia comprobavit.

§ 4.

Erroneæ & superstitiosæ illæ, quas Medici olim de influxu *Siderum* in Plantas, de *Signatura externa*, & quæ sunt reliqua, foverunt sententiæ, certis herbis, in certis sanandis morbis, aliam majoremque attribuerunt vim & efficaciam, quam qua revera instructæ fuerunt. Et has præconceptas opiniones, aliorumque data exempla, tam valida fuisse experti sumus, ut nonnullæ Sectæ, Medicamenta quoque HEROICA, e. g. *Opium*, *Mandragoram*, *Chin-Chinæ corticem* aliaque proscripserint, horumque in locum nulla alia, quam insipida, inodora, inertia, oleracea & effœta, e. g. *Beccabungæ*, *Bellidis Herbam* a-

liasque substituere sint aüssi. Annon itaque experimenta a mediæ ævi Medicis instituta, digna sunt, quæ severissimam subeant censuram, dum non nisi composita longasque remediõrum formulas præscripserunt, cum tamen Species morborum ad Genera referre, nedum eas a se invicem distinguere noverint, licet Species diversæ unius ejusdemque generis, agnoscant causas longe diversissimas, ut una eademque medicina nequeat valere semper in eodem genere. Si itaque Medicinam ad perfectionem unquam ascendere oportet hoc, ut principium & lex sancte servanda, assumendum est, *Species morborum inter se quam accuratissime distinguenda, nec nisi simplicia præscribenda Medicamenta.* Interim hanc metam prius forte attingere non licebit quam usu receptum fuerit, non nisi simplicibus solum, quantum fieri potest, uti Medicamentis. Quasdam etiam hac in re habemus prærogativas veteribus ignotas, plura scilicet experimenta & majorem de affinitatibus plantarum cognitionem, tandemque uberius percepimus, quomodo sensus, olfactus puta & gustus, virtutibus vegetabilium investigandis, inserviant, adeo ut, ordine cujuscunque plantæ naturali cognito & collato cum *odore* ejusdem & *sapore*, non adeo facile nobis persuadeamus, hanc vel illam herbam alienam ab illa exercere virtutem, quæ sensuum ope investigata fuit.

§. 5.

§. 5.

Hæc omnia considerantes, non possumus non a REGIO COLLEGIO MEDICO submisſe petere, ut ÆSCULAPII Satellites, primo præcipueque: *Species morborum cognoscere*, secundo, *quantum fieri potest, Medicamentis uti simplicibus*, tertio denique, *justa & ſufficienti doſi ſimplicia præſcribere jubeantur*. A Medicamentis enim heroicis, narcoticis, vomitoriis & purgantibus, fatiſ ſuperque edocti, novimus, quantum periclitemur, ſi juſto major ſumatur doſiſ, nec non quam incasſum foret, ea, doſi refracta, præſcribere. Non ſine ratione itaque metuimus, ne mitiora ſæpiſſime Medicamenta tam parva doſi præſcribantur, ut naturam haud immutent; ſed ſuſpendendo curam ægroti exſpectando agant. Hujus rei veritatem plurimis corroborarem argumentiſ, niſi a ſcopo alienum eſſet. Quantum denique præconcepta illa opinio, de omnibus excludendis VENENATIS, incrementa Medicinæ impediverit, incredibile eſt dictu, cum tamen optimum Medicamentum, majori Doſi ſumtum, in venenum ſæpius vertatur, & præſentiffimum viciffim venenum, juſta doſi adhibitum, præſtantiffimam Medicinam ferat.

§. 6.

Atque pauca hæc, quæ jam allecta ſunt, abuſui oſtendendo Medicamentorum ſufficiant: Si

Si vero ad Officinas nostras regrediamur, videbimus, tabernas earum multitudine, quod dolendum est, Medicamentorum gravatas esse, quibus Medici nunquam utuntur, quid? quod multa horum Pharmacorum nomine insigniri non debent. Multas quoque Pharmacopolæ colligunt asservantque partes plantarum inutiles, non considerantes, præstantissimam virtutem in una tantum earundem parte residere.

EXCLUDENDA.

Itaque sunt sequentia:

ACETOSÆ HISPANICÆ *Radix* superflua, ratione Radicis Acetosæ nostratis.

ACETOSÆ ROTUNDIFOLIÆ *Herba*, Nostrate *Herba* debilior, adeoque illam merito rejicimus.

ACORI VERI *Radicem* ex utraque India accersere opus non est, dum Europa Calamum vulgarem nobis copiosissime offert.

ADIANTHI AUREI *Herba* valde inutilis.

AGERATI *Herba* destitui possumus, cum meliores habeamus.

AGNI CASTI *Semina* nimis dubia & incerta.

ALKEKENGII *Herba*, *semina* superflua, Baccæ vero sufficientes.

ALTHEÆ *Semina* Radicis vi carent.

ANGELICÆ SATIVÆ *Herba* inusitata, præcipua enim vis latet in Radice & Seminibus.

ANTIRRHINI *Herba* superstitione introducta.

ANTHOPHYLLORUM vis eadem ac Cariophyllorum
Officinarum adeoque superflua, Aq-

- AQUILEGIÆ *Herba* dubia & suspecta.
 ARI *Herba* valde inutilis est.
 ASARI *Semina* ambigua sunt.
 ASPALATHI *Lignum* superfluum.
 ASPHODELI *Radice* carere possumus.
 ATRIPLICIS SATIVÆ *Herba* (Sicca) uti non debemus, viridis vero *Herba* culinaria.
 ATRIPLICIS SYLVESTRIS *Herba* dubia.
 BECCABUNGÆ *Herba*. Succus ejusdem e viridi *Herba*, uti reliqui Succus expressi, suam præstare potest utilitatem, non vidimus autem quo jure *herba* exsiccata usui Medico inservire possit, licet a quibusdam magnopere laudata fuerit.
 BEHEN ALBI *Radix* in Arabum tantum compositionibus adhibita fuit, præterea valde dubia.
 BEHEN RUBRI *Radix* hujus ævi Medicis inutilitata.
 BORRAGINIS *Herba, Flores*, conspicua quadam vi Medica non gaudent.
 BRASSICÆ RUBRÆ *Semina* minus necessaria.
 BRYONIÆ *Baccæ, Semina* dubia.
 BUGLOSSI *Radix, Herba, Flores* abesse possunt, Medica enim eorum virtus ambigua.
 CALENDULÆ *Semina* inutilia.
 CANARIENSE *Semen* præstans avium nutrimentum, Myropolis relinquendum.
 CARDULI BENEDICTI *Semina* minus probata.

- CARPOBALSAMUM *fructus* rarus & virtute medica vix conspicuus.
- CASTANÆ *Fructus* culinares, *Cortex* vero anceps.
- CATAPUTLÆ MINORIS *Seminum* usus haud fidus, hodie exolevit.
- CENTUM NODIÆ *Herba* præcipua quadam non pollet virtute Medica.
- CEREFOLII *Semina* in morbis nunquam usurpantur.
- CHELIDONII MINORIS *Herba* oleracea.
- CICHOREI *Semina* nullius usus.
- COCHLEARIÆ *Semina* inutilia.
- CONSOLIDÆ MAJORIS *Herba & Flores*, eadem qua *Radix* non pollent virtute, adeoque inutilis.
- CONSOLIDÆ MEDIÆ *Herba* incerta.
- CONSOLIDÆ REGALIS *Flores* inusitati in locum *Florum Violarum* substitui non debent.
- CUPRESSI *Lignum* nullam meretur fidem.
- CYANI *Flores* missi fiant.
- CYPERI ROTUNDI *Radix* abesse, Longi vero *Radix* eadem pollens virtute, asservari potest.
- DAUCI SYLVESTRIS & SATIVÆ *Semina* (distincta). Minus necessarium ducitur, utriusque distincta servare femina, ex alterutra tantum collecta sufficiunt, cum iisdem gaudeant viribus.
- ENDIVIÆ *Semina* inutilia.

- ENULÆ *Flores* vi *Radicis* non *pollent*.
- ERYNGII *Herba* *excludenda*, *Radix* tantum *asservanda*.
- ESULÆ *Herba* *supervacanea*, *Radix* una cum *Cortice* ejusdem *sufficiens*.
- EUPHRASIE *Herba* *valde dubia*.
- FAGI *Fructus* *rejiciuntur*.
- FUMARIÆ *Semina* *obsoleta*.
- FUNGUS BEDEGUAR *Pharmacum* *dubium*.
- GALANGÆ MAJORIS *Radix* *rejici* quidem *potest*, & *Minoris* tantum *Radix* *asservari*, *cujus vis* & *major est* & *suaveolentior*.
- GALEGÆ *Herba* a *Medicis* *magnopere* *quidem laudata* *fuit*, *nescio tamen*, *annon satis fida* *sit*?
- GRANA PARADISI & *Cardamomum* ea *inter se junguntur* *affinitate*, *ut a Medicis promiscue* *usurpari possint*.
- GRANA TIGLIÆ *vel* *TILLI* *drastica* & *inutilata*.
- HEPATICÆ ALBÆ *Herbæ* *Florumque* *vis incognita*.
- HEPATICÆ NOBILIS *Flores* *præcipua* *quadam vi Medica* *non gaudent*.
- HERMODACTYLI *Radix* *tanquam Specifica* *in Rheumatismo* & *Amaurosi* *laudata*, *vis autem* *ejus nondum* *satis approbata* *fuit*.
- HIRUNDINARIÆ *Herba* *eradicanda* & *Radix* *tantum servanda*.

HYOSCYAMI *Radix* Medicamentum omnino incertum.

HYSSOPI *Semina* nunquam usurpantur.

LACTUCÆ *Herba* culinaria.

LAPATHI ACUTI *Herba* superflua.

LAVENDULÆ *Semina* minus necessaria.

LILII *Antheris* instar insignis Emmenagogon utuntur quidem Medici, nobis tamen aliis ejusdem virtutis debiliores sunt.

LITHOSPERMI *Semina* incerta porrigunt Medicamenta.

MAJORANÆ *Semina* nunquam præscribuntur.

MALVÆ ARBOREÆ *Flores*, *Semina* omnino abesse possunt.

MALVÆ VULGARIS *Semina* Radicis vi carent.

MELISSÆ CITRINÆ *Semina* inutilia.

MELISSÆ TURCICÆ *Herba*, *Semina* superflua.

MENTHÆ SYLVESTRIS *Herba* rejicienda, quatenus fatis Menthæ Crispæ habemus.

MILII *Semina* tanquam inutilia in Medicina rejicienda.

MORSUS DIABOLI *Herba*, *Radix* tanta vi Medica prædita non fuerunt, quin hisce meliora haberi possint Pharmaca.

MYROBALANI *facile omnes*, a nobis præscribi non debeant, rarius enim iis utuntur, & præterea corrupti plerumque ad nos mittuntur.

NASTURTI INDICI *Herba* culinis cedat.

NUCES AQUATICÆ culinaries potius quam Medicæ.

PASTINACÆ *Radix*, Hac carere omnino possunt Pharmacopolæ.

PAVANÆ *Ligno* carere possumus.

PENTHAPHYLLI *Herba* superflua.

PERFOLIATÆ *Herba*, *Semina* fat fida non sunt Pharmaca.

PETASITIDIS *Flores* incerti.

PHASEOLI *Semina* culinis relinquenda.

PIMPINELLÆ ITALICÆ *Herba*, *semina* ambigua.

PIMPINELLÆ ITALICÆ *Radix* adstringens quidem, sed quoniam multitudo fortius adstringentium Pharmacopolia replet, ejusque vis in Hydrophobia nondum explorata satis fuit, ea quoque excludenda.

PLANTACINIS LATIFOLIÆ *Radix*, *Herba* (sicca) superflua, *semina* vero ob vim suam adstringentem remanere possunt.

POLII CRETICI *Herba* rejicienda, licet a Capivaccio valde laudata fuit.

PORTULACÆ *Herba* culinaria, *Seminum* vero vis minus explorata.

PRIMULÆ *Herba* magis oleracea quam Medica.

PRUNELLÆ *Herba* adstringens quidem, tamen superflua.

PTARMICÆ *Herba* exul fiat, quatenus Millefolium eadem vi gaudet.

PULMONARIÆ *Maculose Herbe* vis nondum satis explorata.

- PULSATILLÆ *Herba* ceteris periculofior, & præterea vis ejus non adhuc fatis distincte demonstrata fuit.
- QUERCI *Glandes* rejici possunt.
- RAPÆ *Semina* supervacanea.
- RAPHANI *Seminibus* nec utuntur.
- RHOEADIS *Herbam* missam facimus.
- RICINI MAJORIS *Semina* incerta.
- RORIS MARINI binæ in Officinis asservantur species, Hortensis una, Altera Hispanica, fatis, esset, alteram retinere, alteram ejusque semina excludere cum iisdem viribus polleant.
- RORIS SOLIS *Herba* adhuc in morbis incerta quamvis vi gaudent singulari.
- RUBI IDÆI *Folia* omnino abesse possunt, ad conciliandam enim nigredinem capillorum nunquam præscribuntur.
- RUSCI *Semina* incerta sunt Medicamenta.
- SALVIÆ *Flores & Semina* rejicienda, *Folia* tantum colligenda.
- SANTALUM ALBUM supervacaneum, Citrino debilius.
- SAPONARIÆ *Seminum* vis incognita.
- SATUREJÆ *Semina* obsoleta.
- SAXIFRAGÆ ALBÆ *Radix, Herba, Flores, Semina* incertæ virtutis.
- SAXIFRAGÆ RUBRÆ *Herba* minime necessaria, *Radix* quoque valde incerta.
- SCABIOSÆ *Flores* fatis incertæ.

- SCORZONERÆ *Semina* supervacanea.
 SENNÆ *Folliculi* commode rejiciuntur, &
 Folia tantum adoptantur.
 SESELI CRETICI *Semina* ambigua simul ac superflua.
 SILERIS MONTANI *Semina* superflua, plura namque eadem vi habemus præstantiora.
 SPINACIÆ *Semina* qua virtutem ambigua.
 TABACI *Semina* superflua.
 TARMRISCI *Folia*, sufficiente *Ligno & Radicis Cortice*, omittenda.
 TARXACI *Herba* absit.
 THYMI CRETICI *Herba* raro quidem usurpatur, licet Thymo Vulgari fortior, qui tamen sufficit.
 THYMI VULGARIS *Semina* inusitata.
 TORMENTILLÆ *Herba* effoeta.
 TUNICÆ *Semina* a Medicis non usurpantur.
 TUSSILAGINIS *Flores* incerti.
 URTICÆ ROMANÆ *Semina* destitui possumus.
 USNEÆ *Herba* superstitionosa.
 VERBASCI *Flores*, *Herba* imbecilliores, adeoque inutiles.
 VERBENÆ *Herba* superstitione Veterum introducta, sat fidorum experimentorum expers.
 VERNICIS *Resina* pictoribus relinquenda, nisi fervaretur pro Hæmorhoidibus laborantibus.
 VICTORIALIS LONGÆ *Radix* superstitione introducta.
 VIOLARIÆ *Herba*, minus tutum Laxans.

VITIS

VITIS *Folia* præcipua quadam virtute nondum confirmata,

CAPUT POSTERIUS.

§. 7.

Hiscæ exclusis, variæ adoptari possunt Plantæ, quarum vis recentioribus experimentis tam nota & patefacta fuit, ut de veritate eorundem ulterius dubitare haud fas sit, Quidam vero hanc forsitan injicerent objectionem, eas scilicet herbas *difficulter obtineri*, quæ in reliquis Europæ Officinis non reservantur, forsitan quoque aliorum *experimenta in dubium* trahere velint, cum satis experimentorum a nobis institutorum deest. Prius obstaculum facile superatur, si, solutis pecuniis, quibus omnia veneunt, locus Plantarum natalis cognitus fuerit; posterius vero haud approbandum esse existimamus, quatenus plurimum Nationum testimoniis, ut & Virorum eruditissimorum certissimis experimentis superstructum est: Sin minus, quæ detecta & patefacta sunt in scientiis, nullius essent utilitatis. Præterea quoque Medicorum officium erit, omnem navare operam, ut, in morbis mortiferis, tam præstantia sibi acquirant Pharmacæ, ut commodo generis humani sufficiant.

Hanc

Hanc ob causam Regii Collegii Medici censuræ, sequentia Medicamenta, e regno Vegetabili deprompta, summittere ausus sum, quæ antea a Pharmacopœis recepta non fuerunt, ut:

ACMELLA ex Insula Zeylon, ob vim diureticam & virtutem in *Calculo* singularem Seculo præterlapso satis cognita fuit, & si hæc deficeret, *Sigesbeckia* ejus in locum substitui potest.

ACTEÆ Radix in *Asthenia* sive Languore frigido, unicum tantum est Medicamentum, cujus, Americam septentrionalem inhabitantes, effectum detexerunt, teste Coldenio.

ALKANNÆ Radix, e Gallia Narbonensi, a Lithospermo Tinctorio desumpta, minime prætereunda est, ob speciosam illam Tincturam, nec ejusque in locum *Anchuse Officinalis* Radicem ab exteris accersere opus est.

BACCÆ NORLANDICÆ refrigerantes & simul cordiales sine pari, in febribus putridis eximiæ, nobis propriæ.

BELLADONNÆ Baccæ a Gesnero dudum in *Dysenteria* contagiosa usurpatæ fuerunt, nec veneni metus dissuadeat, dum moderata solum adhibeatur Dosis.

BRITANNICÆ Radix, juxta aquas crescens, in ulceribus Cachoëtis specifica, per to-

tum Regnum hodie cognita & approbata, virtute ejusdem a Nobiliss^o DNO PRÆSIDE demonstrata.

CAMÆMORI *Baccae conditæ* quas Patria nobis offert, uti Pharmacum in Febribus ardentibus, Scorbuto aliisque humectans & refrigerans eximium, minime negligendæ sunt, imprimis, quoniam præstantius ejusdem virtutis medicamentum haud detectum est, quin magis acidum adeoque magis debilitans fit.

CAMPESCANUM *Lignum* a recentioris ævi Medicis in *Dysenteria* magnopere laudatum.

CAMPHORATÆ *Herba* e Gallia Narbonensi, in *Hydrope*, teste Magnolio & Burleto, notissima, ut & in *Asthmate* humido, ex Actis Parisinis in *Rheumatismo*, *Hysteria* aliisque eximia, vi diuretica calida & sudorifera.

CASSINÆ *Folia*, *Variolis* optimum Medicamentum, fermentationem sanguinis nimis vehementem cohibens, nec tamen facultatem expulivam penitus ligans, expectorationem promovet, pulmones tutatur, & impedit, ne invadant variolæ caput aut guttur. *Marloë*, apud *Dale Pharmacop.* p. 348. Magnum sane Medicamenti elogium, quod intactum non relinquunt Medici.

CEANOTI & LOBELIÆ Radices optimæ in *Siphilitide*, a noveboracensibus sylvestribus Nationibus usitatissimæ, detectæ per DNEM Profess. KALM.

COLLINSONIA e Philadelphia, Canada, tanquam specifica in *Colica puerperarum*, a Dno Coldenio laudata, a Bertramio vero confirmata.

CORIDIS Herba e Gallia Narbonensi, Planta amarissima, Arabum Catholicum in *Siphilitide*, teste Shavio.

CORYZÆ Herba Europæa, tanquam divinum quoddam Pharmacum in *Dysenteria* æstimanda, confirmata a Ruthenis in expeditione contra Turcas.

COTULÆ Herba in passione *Hysterica*, *Hydrope*, *Asthmate* & *Scrophulis* eximia, teste Fullero.

DIERVILLA in *Siphilitide* satis proficua, quam DNUS Prof KALM detexit.

DULCAMARÆ Stipites, apud nos frequentes. Folia Solani in usum Pharmaceuticum olim collecta fuerunt, minoris autem utilitatis: sed per aliquot jam annos, magno cum levamine usurpati fuerunt Stipites, tanquam Medicamentum Sanguinem mundificans, in *Decoctis Mundificantibus* & *Lochia pellentibus*, ut & in morbis *Arthriticis* præscripti.

- ELATERIUM ALBUM**, Heroica Medicina, a veteribus usitatissima, diu neglecta ob veneni suspicionem, revocata per Listerum, hodie famam & auctoritatem affecuta est.
- FABA IGNATII**, ex Insulis Philippinis, in *febris* exanthematicis, & intermittentibus, inque morbis *soporosis*, *Asthmate* & *Ecclampsia* egregium Medicamen.
- FUNGUS MELITENSIS** e Sicilia, Melita, Mauritania, cujus vis in *profluvii* *Sanguineis* cetera magnopere superat Pharmaca, laudatus a Boccone, confirmatus vero in Actis Bononiensibus.
- GALIUM LUTEUM** cujus *coma* *florifera* Celeb. D. Jussæus quotidie in *Passione* *Hysterica* cum fructu usus est.
- GEUM PALUSTRE** ab incolis Americae septentrionalis in *febris* *intermittentibus* loco Chinae magno cum fructu usurpatur, teste D. Prof. KALMIO, confirmatum experimentis D. Cand. Bergii. In gratiam pauperum omnino colligendum esse existimamus.
- HYPOCISTIDIS Succus** ex Europa Australi & imprimis Hispania, in morbis *evacuatoriis* insignis.
- JUGLANDIS Fructus** contra *vermes*; & *dissipimenta* quoque *fructuum*, apud Hibernos olim in *Dysenteria castrensi* specifica, negligenda non sunt.

LAPATHI SANGINEI *Radix* inter omnia
Lapatha maxime tonica, in *Dysenteria* exi-
mia, facillime in hortis nostratibus cre-
scens.

LAURO-CERASI *Folia* per Belgium usitatif-
sima in infuso in *morbis pulmones depa-*
scantibus.

LINI CATHARTICI *Herba* laxans, in *mor-*
bis Nephriticis, febribus intermittentibus,
ut & in *Hydrope* præstans, Medicorum
libris notissima.

LINNÆÆ *Herba* per Norlandiam in *doloribus*
Rheumaticis Ischiaticis interne & externe
usitatissima.

MELISSA CANARIENSIS, ab odore ejus
fragrante Camphorato, ad virtutem ejus
maxime resorbentem facile concludere pos-
sumus.

MONARDÆ *Herba* ad sedandas *febres in-*
termittentes in America Boreali per totam
Nationem usurpatur, teste D. Prof. KAL-
MIO.

MUSCUS CANINUS tanquam Specificus in
Hydrophobia, a Sloaneo & aliis procla-
matus.

MUSCUS CUMATILIS contra *vermes inte-*
stinorum, rusticis nostratibus tritissimus &
heroicus.

MYRTI BRABANTICI *Herba*, in *Scabie*, Eu-
poriston Simonis Pauli.

PEDICULARIS *recens* imprimis & *viridis*, quondam in *fistulis* & *ulceribus sinuosis* a Schwenckfeldio demonstrata, nuperrime vero in Act. N. C. confirmata.

PERAGUÆ Folia, vomitoria, purgantia & sudorifera ratione Doseos, a Robinsonio in *Colica Nephritica* & a Marlovio in *Diabete* tanquam specifica approbata sunt, locum sane merentur.

PHYTOLACCÆ Succus specificus in *Cancro*, per totam Europam nuper innotuit.

PROFLUVII Radix in *alvo fluente*, confirmata a Societate Edimburgensi, ex Asia petenda.

RIBES NIGRUM, cujus vis pellens singularis plane & in Medicina Boum decantatissima, a Pharmacopœis colligi debet.

SAPONARIÆ Nuclei in *Chlorosi* Specifici, adoptari possunt.

SCROPHULARIÆ AQUATICÆ Herba, instar corrigens Sennæ, ex Actis Parisinis, Boerhavio aliisque laudata.

SENEGÆ Radix, e Virginia, contra *febres inflammatorias* & *morsus Serpentum* valde præstans, satis superque demonstrata a Tenent. Laus ejusdem Medicamenti, a singulari suo sapore, acidulo nempe & calidissimo, confirmatur.

SERPENTUM Radix, Ophioriza dicta, Ligno Colubrino in Pharmacopoliis præferenda.

renda. cfr. D. D. Darelii Diss. de *Ligno Colubrino*.

SOPHORA ex India, omnium præstantissimum in *Cholera* Pharmacum, a Rumpfio demonstrata.

UVÆ URSI *Folia* tanquam Pharmacum corroborans & adstringens validissimum.

VITIS IDÆÆ *Bacca* indigenæ quoque & maxime refrigerantes.

VULVARIÆ vis in passione *Hysterica* a Fullero usitata.

S. D. G.

Wälment Yttrande

Wid

Hr Auctorens och Respondentens

Första Academiska Arbetes berömliga framgifwande.

När upodlat Snille, inlindat i Dygd,
Förmeras allt stadigt, och hafwer sin skygd

Hos Dyrkar' af ädlaste Slögder;

Då kan ej bli' swårt, at fåga förut,
Hwad mödan wil gifwa för önskeligt slut

På Swettand' och Arbetes Högder.

Låt wara! at någon skull' fåga emot,
Hår gifwes ju Låkdöm för åfwen den Sot

Som Momus stads' söker utbreda;

I thet han uttyder så illa allt godt;

Hållt hwad som en grönskande fågning har fådt,

Och kan til god upkomst sig leda. Hwem

Hvem skulle förneka et Solklart bewis?
 Och fåga: den icke förtiente sitt pris,
     Som tappert i Bard'-lek sig wisar;
 Som fåktar på Karlewis duktigt och braf,
 För Orätt ej gier sig til ullaſte Slaf;
     Men ſkympfen med Hielt'-mod aſſpiſar.
 Befinnes nu thetta ha ſtadiger grund,
 Monn' tro then ej medgier, ſom hålles för fund
     At Huſwud-brott åfwen bör aktas?
 När moget Bepröfwande kommer thertil,
 Som genom Urſkilljande aldeles wil,
     Från Ondo thet Godo ſkall waktas.
 Alt thetta Herr Auctoren nagelgrant märkt,
 Tå Han gier i Ört'-Riket prof af et Wårk,
     Hwars Inn'håll Han wåldigt förſwarar.
 Then Flit och thet arbet Han anlagt hårpå,
 Gör, at Han ock billigt bör Loſ-ord undfå
     Af Lårdom, Han idogt bewarar.
 Min Önſkan blir therför, at ſe Ehr ernå
 Det mål, dit J itigen få hurtigt uppå,
     At lyckliga kunna anlånda:
 Ni fån allaredan ſe klarafte Rön
 Af wålförtient witräfte Konſternas Lön,
     Den J kan til heder anwånda.
 Fullföljen Ehr't upſåt! J hinnen dock fort
 Til Helicons Berg, och theſs någſamma ort,
     Ther ſötafte Fruktur J hånnten
 Af oſpader möda, af alt Ehr't beſwår:
 The ſamlade Blomſter med tiden wiſt lår
     Bli prydnad för Hatten, J wånten.

Pebr Hellman.

